

## ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

### Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

#### Κείμενο 1

#### Οι έφηβοι εγκαταλείπουν το σχολείο

*Το παρακάτω διασκευασμένο άρθρο υπογράφεται από τη Βίκυ Κατεχάκη και έχει δημοσιευθεί στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 28 Ιουλίου 2017. Αναφέρεται στους λόγους που οδηγούν τους μαθητές να εγκαταλείπουν το σχολείο, έστω και για μικρό χρονικό διάστημα.*

«Ένα πρωί ξεκίνησα να πάω στο σχολείο και, όσο πλησίαζα, ένιωθα τα πόδια μου να τρέμουν και την καρδιά μου να χτυπά δυνατά. Ήθελα να βάλω τα κλάματα. Δεν ήταν ότι ήμουν αδιάβαστος. Αυτό που φοβόμουν ήταν η ώρα του διαλείμματος. Εκείνη την ώρα υπάρχει πάντα ο χρόνος να συγκρίνω τον εαυτό μου με άλλους εφήβους και την οικογένειά μου με άλλες οικογένειες. Δεν άντεχα να το ζω άλλο αυτό κάθε μέρα. Με έπνιγε».

Ο 17χρονος Δημήτρης αποφάσισε να καλέσει τη Γραμμή της Μονάδας Εφηβικής Υγείας, αναζητώντας βοήθεια από τους ειδικούς. Λίγο μετά, αφότου έληξε η σχολική περίοδος, σκέφθηκε ότι θα του ήταν πιο εύκολο να μιλήσει για το πρόβλημα που αντιμετώπιζε τους τελευταίους μήνες να αρνείται το σχολείο. Η περίπτωση του, ωστόσο, δεν είναι η μοναδική, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία της Μονάδας Εφηβικής Υγείας της Β΄ Παιδιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ του Νοσοκομείου Παιδών ένα ποσοστό περίπου 10% των Ελλήνων μαθητών αποφασίζει, έστω και για κάποια περίοδο, να εγκαταλείψει το σχολείο.

«Η απόφαση αυτή συνήθως έρχεται σταδιακά. Πολύ συχνά συνδέεται με την υπερβολική ενασχόληση του μαθητή με τον υπολογιστή και το Διαδίκτυο, ενώ άλλες φορές έχει να κάνει με τον εκφοβισμό που υφίσταται στο σχολείο», αναφέρει η επιστημονική υπεύθυνη της μονάδας, τονίζοντας πως στις περισσότερες περιπτώσεις η άρνηση συνδέεται και με το οικογενειακό περιβάλλον. «Η μαθησιακή διαδικασία είναι μια συναισθηματική διαδικασία, οπότε ένα παιδί που αντιμετωπίζει έντονα προβλήματα στο σπίτι έχει το μυαλό του συνεχώς εκεί».[...]

«Η σχολική άρνηση ξεκινάει συνήθως από το Γυμνάσιο, ωστόσο τα περισσότερα περιστατικά που φθάνουν εδώ αφορούν κυρίως μαθητές Λυκείου», αναφέρει ψυχολόγος που συνεργάζεται με τη μονάδα. «Συνήθως η πρώτη απάντηση στο γιατί το κάνουν είναι «βαριέμαι». Οι έφηβοι χρησιμοποιούν συχνά αυτό το ρήμα, γιατί σε αυτό συγκεντρώνουν όλα τα συναισθήματά τους. Και η θλίψη είναι «βαριέμαι» και ο θυμός είναι «βαριέμαι». Με το πέρασμα του χρόνου, συζητώντας μαζί τους, αναδεικνύονται οι πραγματικοί λόγοι για τους οποίους αρνούνται τη σχολική διαδικασία».

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της μονάδας, το 60,9% των περιστατικών αφορά αγόρια. Η μέση ηλικία είναι τα 15,1 έτη, ενώ ως προς το προφίλ των γονέων το 50,8% έχει λάβει ανώτατη εκπαίδευση.[...]

### **Προληπτικές παρεμβάσεις**

Η σχολική άρνηση, εκτιμούν οι επιστήμονες της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Παίδων, αυξάνει τον κίνδυνο οριστικής διακοπής της φοίτησης. Γι' αυτό τονίζουν πως το «κλειδί» είναι να δοθούν κίνητρα δημιουργικότητας μέσα από την εκπαίδευση. Είναι σημαντική η ανάγκη σχεδιασμού προληπτικών παρεμβάσεων τόσο στο περιβάλλον του σχολείου όσο και σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο, με έμφαση στην ενδυνάμωση των γονέων στη χώρα μας.

## **Κείμενο 2**

### **Οι Επισκέπτες**

*Το κείμενο προέρχεται από το μυθιστόρημα της Διδώς Σωτηρίου(1909-2004) «Οι Επισκέπτες»: Εκδόσεις Κέδρος, 1979.*

Από μικρό παιδί ένιωθα μια φλόγα να με καίει. Ήθελα να εκφραστώ, να γράψω. Πώς όμως; Γράμματα δεν ήξερα. Ως τα οχτώ μου χρόνια, όπως σου είπα, αγνοούσα και αυτό το αλφάβητο. Κανείς απ' τους υπεύθυνους για την αγωγή μου δεν είχε διάθεση να ικανοποιήσει τη λαχτάρα που ένιωθα για τα γράμματα. Παρακάλεσα κάποτε την άλλη φυλακισμένη, τη μητέρα μου, να μου δείξει αυτή τα λίγα γραμματάκια που ήξερε. Η καημενούλα έκανε προσπάθεια ν' ανταποκριθεί. Άρχισε από το «Άγιος ο Θεός, άγιος ισχυρός ... ». Αυτό το ελάχιστο που μπόρεσε να μου δώσει το άρπαξα και από τότε μόνη μου επιδόθηκα με το ζήλο εφευρέτη, γιατί πραγματικά εφεύρισκα όσα εκείνη δεν ήξερε να μου εξηγήσει. Αυτό ήταν το πρώτο μου ξεκίνημα, μια και ο πατέρας μου και ο αδελφός μου που είχαν φοιτήσει στα μεγαλύτερα Κολέγια και Πανεπιστήμια της Ευρώπης, ούτε ήθελαν ούτε καταδέχονταν να ασχοληθούν με τη μόρφωση ενός κοριτσιού. Τους φαινόταν ανήκουστο και επιζήμιο να γυρεύει γράμματα ένα κορίτσι!

Ωστόσο, μια φορά που ζήσαμε για λίγες μέρες με τον πατέρα μου στην εξοχή και δεν είχε πώς να περάσει την ώρα του, το βρήκε διασκεδαστικό να μου δείξει να διαβάζω ιταλικά. Ήταν σίγουρος πως δε θα καταλάβαινα και πολλά πράγματα. Εγώ όμως άνοιξα μάτια και αυτιά και όλα τα πορτοπαράθυρα του μυαλού μου και ρούφηξα τη διδαχή του όπως το ξερό σφουγγάρι το νερό. Από κει και πέρα τη γλώσσα την έμαθα με τη βοήθεια μιας «Μεθόδου εκμαθήσεως της Ιταλικής γλώσσας», που την ανακάλυψα στη βιβλιοθήκη. Από τη μια σελίδα είχε το ιταλικό κείμενο και από την άλλη την ελληνική εξήγησή του.

Ανασκουμπώθηκα λοιπόν και άρχισα το επίμονο και τόσο απολαυστικό έργο της αυτομόρφωσης. Η χαρά και η ικανοποίησή μου ήταν τόση, θαρρείς και είχα ανακαλύψει χρυσωρυχείο ...

Αυτή η τόσο θερμή προσήλωσή μου στο διάβασμα φυσικό ήταν να με κάνει να παραμελώ το μισητό εργόχειρο, πράγμα που δυσαρέστησε τη μητέρα και τη γιαγιά μου. Πού ακούστηκε κορίτσι να παρατάει το εργόχειρο για διαβάσματα! [...] Έτσι τα διαβάσματα γίνονταν κρυφά σαν να έκανα κάποια κακή πράξη. [...]

## **ΘΕΜΑΤΑ**

### **ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)**

#### **1<sup>ο</sup> υποερώτημα (μονάδες 10)**

Να απαντήσεις με την ένδειξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) στις παρακάτω προτάσεις που αναφέρονται σε θέσεις της συντάκτριας του κειμένου:

- α. Στο κείμενο παρουσιάζονται οι απόψεις δύο εφήβων που θέλουν να εγκαταλείψουν το σχολείο.
- β. Σύμφωνα με στοιχεία της Μονάδας Εφηβικής Υγείας του Νοσοκομείου Παιδών το οικογενειακό περιβάλλον σε ποσοστό 10% στηρίζει την απόφαση των εφήβων να εγκαταλείψουν το σχολείο.
- γ. Η σχολική άρνηση αφορά αποκλειστικά μαθητές γυμνασίου.
- δ. Η αρθρογράφος προβληματίζεται για τα ποσοστά της σχολικής διαρροής και θεωρεί αναγκαίες τις παρεμβάσεις τόσο στο σχολικό όσο και στο οικογενειακό περιβάλλον.
- ε. Το ρήμα «βαριέμαι» έχει συναισθηματική απόχρωση σύμφωνα με την αρθρογράφο.

**Μονάδες 10**

#### **2<sup>ο</sup> υποερώτημα (μονάδες 10)**

Η αρθρογράφος επιλέγει να ξεκινήσει το κείμενο με την προσωπική μαρτυρία ενός 17χρονου. Πώς κρίνεις αυτή της την επιλογή με άξονες το κύριο θέμα προβληματισμού του κειμένου και το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που δημιουργεί στον αναγνώστη;

**Μονάδες 10**

#### **3<sup>ο</sup> υποερώτημα (μονάδες 15)**

Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 (Η σχολική άρνηση...στη χώρα μας.)να μετασχηματίσεις συντακτικά τα υπογραμμισμένα ονοματικά σύνολα του κειμένου σε ρηματικά (μονάδες 9). Ποια αλλαγή παρατηρείς ως προς το ύφος λόγου; (μονάδες 6)

- α) τον κίνδυνο οριστικής διακοπής της φοίτησης
- β) κίνητρα δημιουργικότητας
- γ) η ανάγκη σχεδιασμού προληπτικών παρεμβάσεων

**Μονάδες 15**

### **ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)**

Στο κείμενο προβάλλονται ως αιτίες που οδηγούν τους εφήβους να εγκαταλείπουν το σχολείο η εξάρτηση από το διαδίκτυο και ο σχολικός εκφοβισμός. Να γράψεις ένα άρθρο 350 – 400 λέξεων που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα στο οποίο θα επιχειρηματολογήσεις για την παραπάνω θέση αξιοποιώντας και παραδείγματα από περιστατικά που έχουν υποπέσει στην αντίληψή σου. Με ποιες δράσεις η σχολική κοινότητα θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ανάλογες συμπεριφορές;

**Μονάδες 30**

### **ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)**

Να εντοπίσεις στο παρακάτω χωρίο του Κειμένου 2 δύο σχήματα λόγου που αποτυπώνουν την ανάγκη της ηρωίδας για γράμματα και να σχολιάσεις τη λειτουργία τους.

«Εγώ όμως άνοιξα μάτια και αυτιά και όλα τα πορτοπαράθυρα του μυαλού μου και ρούφηξα τη διδαχή του όπως το ξερό σφουγγάρι το νερό. Από κει και πέρα τη γλώσσα την έμαθα με τη βοήθεια μιας «Μεθόδου εκμάθησής της Ιταλικής γλώσσας», που την ανακάλυψα στη βιβλιοθήκη. Από τη μια σελίδα είχε το ιταλικό κείμενο και από την άλλη την ελληνική εξήγησή του. Ανασκουμπώθηκα λοιπόν και άρχισα το επίμονο και τόσο απολαυστικό έργο της αυτομόρφωσης. Η χαρά και η ικανοποίησή μου ήταν τόση, θαρρείς και είχα ανακαλύψει χρυσωρυχείο ...»

**Μονάδες 20**

### **ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)**

Σε 100-150 περίπου λέξεις να ερμηνεύσεις σύμφωνα με τα νοήματα του Κειμένου 2 τη στάση του πατέρα στο ζήτημα της εκπαίδευσης της κόρης του (μονάδες 10) και να διατυπώσεις την κρίση σου για τον τρόπο με τον οποίο απευθύνεται στην κόρη του. (μονάδες 5).

**Μονάδες 15**